

Posudek oponenta disertační práce PhDr. Markéty Zajícové

PSYCHOLOGICKÉ PREDIKTORY VÝVOJE VÁHY U PACIENTŮ PO BARIATRICKÉM ZÁKROKU

Předkládané v roce 2021 na Katedře psychologie, Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

I. Stručná charakteristika práce

Doktorská dizertační práce PhDr. Markéty Zajícové v programu Klinická psychologie, pod vedením školitele PhDr. Tamary Hrachovinové, řeší problematiku prediktivní hodnoty psychologických proměnných v efektu léčby obezity metabolicko bariatrickými přístupy, zejména s ohledem na vývoj váhové redukce po těchto chirurgických zákrocích. Studie je založena na retrospektivním vyhodnocení souboru takto ošetřených pacientů, kdy nezbytnou podmínkou k indikaci bariatrického výkonu je psychologické vyšetření, které má odfiltrovat pacienty, pro něž je operativní metabolicko bariatrický výkon nevhodný či přímo kontraindikovaný.

Cílem předložené doktorské práce je porovnat výstupy psychologické vyšetření s následným vývojem tělesné hmotnosti s odstupem 3, 6, 9, 12, 36 a 48 měsíců od operace a pokusit se najít prediktivní hodnotu psychologických proměnných pro efekt váhové redukce.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Dizertační práce se skládá z úvodní části teoretické, čítající 60 stran textu a z části praktické, obsahující popis cílů, stanovených hypotéz, popisu designu výzkumu a použitých metodik, procesu sběru dat a jejich hodnocení, výsledků, diskuze, závěrů příloh a seznamu literatury. Celkem čítá 157 stran. Je psána spisovnou češtinou, s abstraktem v jazyce anglickém.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

V teoretické části je hodnotnou pasáží rozbor významu psychologického vyšetření v kontextu indikace bariatrického zákroku, počínaje popisem psychologického vyšetření, kontraindikacemi zákroku a popisem pooperačního vývoje stran vývoje váhy a efektu na další onemocnění. Rovněž vysoce hodnotný je popis psychopatologické symptomatiky asociované s obezitou. V části praktické pak vysoce hodnotím retrospektivní sběr dat z let 2005 až 2019, vyhledání všech pacientů, kteří podstoupili psychologické vyšetření před bariatrickým zákrokem v celkovém počtu 186, a sledování potřebných údajů v jejich zdravotní dokumentaci. Z psychologického vyšetření byla získána data z administrovaných testů (Dotazník neurotické symptomatiky N70, Inventář stylů osobnosti a poruch osobnosti PSSI, Beckův Inventář deprese BDI, Vídeňský maticový test VMT, Verbální intelektový test OTIS, Dotazník jídelních zvyklostí BITE a Dotazník poruch jídelního chování EDE-Q) a do analýzy byla taktéž použita klíčová data získaná z klinického rozhovoru o traumatizaci, anamnéze psychologické a psychiatrické péče, nikotinismu, nadužívání alkoholu, proběhlém bariatrickém zákroku v minulosti a zkušenosti s dietami; ke všem zmíněným údajům bylo přístupováno přes archivované karty pacientů. Z psychometrického testování byly

využity převážně hrubé skóry. Z výsledků není překvapující, že preliminární statistická analýza, v podobě korelačních analýz prokázala pouze minimum signifikantních korelací a neprokázala statistickou významnost prediktivní hodnoty jednotlivých psychologických proměnných mezi skupinou úspěšně hubnoucích pacientů a těch, jejichž váha po metabolicko bariatrickém výkonu stagnovala či rostla. Efekt na váhovou redukci metabolicko bariatrických operací je obtížné predikovat, protože obezita jako chronické onemocnění je zároveň ve své etiologii multifaktoriálním onemocněním a rovněž jednotlivé typy bariatrických výkonů, které jsou ve vyšetřovaném vzorku v intervenci zastoupeny, působí různými biologickými mechanismy, dalšími proměnnými pro vývoj váhové redukce jsou i determinanty změny životního stylu po provedeném výkonu, jako je např. kromě psychologické podpory i terapie nutriční, farmakologická či fyzioterapie. Nelze se tedy divit, že významné prediktory váhové redukce je retrospektivně velmi obtížné nalézt.

Přestože práce neprokázala prediktivní hodnotu psychologických proměnných pro efekt váhové redukce po metabolicko bariatrických výkonech, významně přispěla ke zpřesnění psychologického vyšetření, jeho zkrácení a tím zvýšení efektivity a snížení finanční i časové náročnosti psychologického předoperačního vyšetření.

Navíc aktuálnost vybraného tématu s ohledem na pandemii obezity a jejích dalších zdravotních, především kardio-metabolických komplikací, je nesporná.

IV. Dotazy k obhajobě

1. Ve vyšetřovaném vzorku uvádíte významné zastoupení traumatizujících událostí z dětství sledovaných pacientů. Pokuste se objasnit a navrhnout, jakými mechanismy by tyto stresory mohly vést k rozvoji obezity.
2. Ve svých závěrech doporučujete se po bariatrickém výkonu dále terapeuticky zaměřit nejen na samotnou redukci váhy, ale na komplexní bio-psycho-sociálně spirituální pojetí pacienta. Můžete toto pojetí konkrétněji rozvést?

V. Závěr

Předložená disertační práce PhDr. Markéty Zajícové splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěla.

V Plzni dne 12. 10. 2021

Prof. MUDr Dana Müllerová, Ph.D.
Ústav hygieny a preventivní medicíny
Lékařská fakulta v Plzni
Univerzity Karlovy